

Jew or Non-Jew?

1. Talmud, Yoma 84b

ואין עושין דברים הללו לא על ידי נכרים ולא על ידי כותיים אלא על ידי גדולי ישראל.

And we do not do these things via non-Jews or *kutim*, but via *gedolei yisrael*.

2. Tosafot to Yoma 84b

ואפי' היכא דאפשר בנכרי מצוה בישראל שמא יתעצל הנכרי ולא יעשה ויבא לידי סכנה.

And even where one could ask a non-Jew, the mitzvah is with a Jew, lest the non-Jew be slow about it and not do it, leading to danger.

3. Rosh (13th-14th century Germany/Spain), Commentary to Yoma 8:14

ואין עושין דברים הללו לא על ידי נכרים ולא על ידי קטנים אלא על ידי גדולי ישראל. ואפילו יש שם קטנים לעשותן מיד, חיישינן זימנין דליתנייהו ואתי לאהדורי בתרייהו.

And we do not do these things via non-Jews or via minors, but via *gedolei yisrael*. And even if there are children present to do it immediately, we are worried that sometimes they will not be there, and people will come to seek them.

4. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 328:33

הטעם כתב הרא"ש משום דזימנין דליתנייהו ואתי ג"כ לאהדורי בתרייהו ומתוך כך יבוא לידי סכנה

The reason, according to the Rosh, is that sometimes they will not be available, and people will seek them, and this will cause danger.

5. Rabbi David HaLevi (17th century Poland), Taz Orach Chaim 328:5

והבא לעשות ע"י עכו"ם המזומן לכל הפחות יגלה לרבי' באותו פעם שיש היתר לישראל עצמו אלא שהעכו"ם הוא מזומן כאן אבל עיקרא דמילתא שלא ישגיח על העכו"ם כל עיקר...

One who will have an available non-Jew do it should at least make publicly known on that occasion that a Jew could do it, it's just that the non-Jew is available here. But the essence that he should not look to a non-Jew at all...

6. Rabbi Moshe Isserless (16th century Poland), Rama Orach Chaim 328:12

וי"א דאם אפשר לעשות בלא דיחוי ובלא איחור ע"י שינוי, עושה ע"י שינוי; ואם אפשר לעשות ע"י א"י בלא איחור כלל, עושין ע"י א"י (א"ז) וכן נוהגים; אבל במקום דיש לחוש שיתעצל הא"י, אין לעשות ע"י א"י (תוספות ור"ן).

And some say that if one can do it with a *shinui* without any delay, one should use a *shinuy*. And if one can do it with a non-Jew without any delay at all, one should do it via a non-Jew. And this is the practice. But where there is concern that the non-Jew might be slow to act, one should not do it via a non-Jew.

7. Rabbi David HaLevi (17th century Poland), Taz Orach Chaim 328:5

ול"ג דבר זה תימה, דכי היכי דיש איסור לעשות ע"י עכו"ם אם יש לחוש שיתעצל כמה שכתב אח"כ כאן, ה"נ יש חשש שמא אתה מכשילם לעתיד באם יראו עכשיו שאין עושין רק על ידי עכו"ם יסברו שיש איסור ע"י ישראל ולפעמים לא יהי' עכו"ם מצוי ועי"ז יסתכן החולה במה שימתינו על עכו"ם! והרבה פעמים מצינו בגמרא "נמצא אתה מכשילן לעתיד לבא..."

This is shocking to me. Just as one may not do it via a non-Jew if there is concern that he might be lazy, as he wrote after this here, there is also a concern that you will cause them to stumble in the future if they see now that he only does this via a non-Jew. They will think there is a prohibition against having Jews do it, and sometimes there would be a non-Jew available, and the patient will be endangered as they wait for a non-Jew! And many times we find in the Talmud, "You will cause them to stumble in the future."...

Adult or Child?

8. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Shabbat 2:3

כשעושים דברים האלו אין עושין אותן לא ע"י גוים ולא ע"י קטנים ולא ע"י עבדים ולא ע"י נשים כדי שלא תהא שבת קלה בעיניהם, אלא על ידי גדולי ישראל וחכמיהם.

And when we do these things, we do not do them via non-Jews or minors or *avadim* or women, so that Shabbat should not be light in their eyes, but via *gedolei yisrael* and their sages.

9. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Beit Yosef to Orach Chaim 328

לאו גדולים בחכמה קאמר כדמשמע לכאורה ממה שכתב הרמב"ם (שם) אלא על ידי גדולי ישראל וחכמיהם, דאם כן מאי איריא נשים וכותיים אפילו שאר אינשי נמי אלא ודאי גדולים לאפוקי קטנים, ישראל לאפוקי גוים

It did not mean "*gedolim* in wisdom," as would seem to be implied from the Rambam's statement of "but via *gedolei yisrael* and their sages." Because if so, why single out women and *kutim*? Even others also! Rather, it certainly means *gedolim* as opposed to minors, and *yisrael* as opposed to non-Jews.

10. Rabbi David HaLevi (17th century Poland), Taz Orach Chaim 328:5

ובחנם נכנס לזה דודאי במ"ש גדולי ישראל לאו למידק איסורא בסתם ישראל קא מכוין אלא למצוה מן המובחר קאמר והכונ' שלא תאמר שיש לעשות ע"י עכו"ם ואסו' ע"י ישראל אלא אדרבא מצוה יש בדבר וגדולי ישראל יעשוה.

[The Beit Yosef] went that route for nothing. Certainly, when he said *gedolei yisrael* it was not to deduce a prohibition against using regular Jews. It was only to state the ideal mitzvah, meaning that one should not say to do it via a non-Jew, and not via a Jew, but just the opposite, there is a mitzvah in doing it, and *gedolei yisrael* should do it.

Women?

11. Talmud, Yoma 84b

ואין עושין דברים הללו לא על ידי נכרים ולא על ידי כותיים אלא על ידי גדולי ישראל. ואין אומרין יעשו דברים הללו לא על פי נשים ולא על פי כותיים אבל מצטרפין לדעת אחרת:

And we do not do these things via non-Jews or *kutim*, but via *gedolei yisrael*. And we don't decide to do these things on the basis of the words of women or *kutim*, but they count to join another view.

12. Rabbeinu Asher (13th-14th century Germany/Spain), Rosh to Yoma 8:14

והיה קשה לריב"א למה לא יעשו על פי נשים חכמות בקיאות בספק נפשות כמו על פי אנשים וגבי יולדות נמי מחללין שבת על פי נשים. And the Riva was troubled; why wouldn't we act on the word of wise and expert women in a case of possible danger to life, as we do on the word of men? And regarding childbirth we override Shabbat on the word of women!

13. Rabbi Yitzchak Alfasi (11th century Morocco/Spain), Rif Yoma 4b

ואין עושין דברים הללו לא על ידי נכרים ולא ע"י קטנים אלא ע"י גדולי ישראל. ואין אומרים לעשות דברים הללו לא ע"י נשים ולא ע"י כותים מפני שמצטרפים לדעת אחרת:

And we do not do these things via non-Jews or minors, but via *gedolei yisrael*. And we don't say to do these things via women or *kutim*, because they join another view.

14. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), Ran on Rif Yoma 4b

ע"י נשים או כותים עושים אם נזדמן הדבר שהרי מחוייבין הן בשבת והוחזקו בה. ואפ"ה אין אנו מיחדים להם מלאכה זו לומר תתעסק פלוני או פלוני כותי בפקוח זה שמא יבואו להרהר ולומר הם אינם רוצין לחלל את השבת ומכשילין אותנו

We do these things via women and *kutim* if the opportunity arises, since they are obligated in Shabbat and they observe it. But we do not designate this work for them, to say "She should do it" or "That *kuti* should do this rescue," lest they come to think, "They don't want to override Shabbat, and they are making us stumble."

15. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 328:34

ודע דכל סעיף זה מיירי שכולם עומדים באותו מעמד אבל אי ליכא שם אנשים ויש נשים שם בודאי אין להם להמתין והם זריזות ונשכרות And know that this entire passage is talking about where all of them are standing together. But if there are no men and there are women, certainly they should not wait. They are energetic and they are rewarded for it.